

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARINDA KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR

Öğretmen, Zeynep ERBAŞ
Milli Eğitim Bakanlığı
zeynep4081@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-5374-6848

Doç. Dr. Adil ÇORUK
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Yönetimi ABD
acoruk@comu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-5858-0317

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 04.02.2021

Revize Tarihi: 12.04. 2021

Kabul Tarihi: 10.06.2021

Atf Bilgisi: Erbaş, Z. ve Çoruk, A. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarında karşılaştığı sorunlar. *Ahi Bilge Eğitim Dergisi (ABED)*, 2(1), 1-15.

ÖZ

Ülkemizde özel eğitim alanında son zamanlardaki yeniliklere paralel olarak, artan sayıda özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenci genel eğitim sınıflarında akranlarıyla eğitime katılmaktadır. Özel ihtiyaç duyan öğrencilerin velileri ve yaşlılarıyla en çok beraber olabileceği ve aynı zamanda eğitim ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanabileceği sınıflarda eğitim almaları amacıyla pek çok ülkede kaynaştırma eğitim uygulamaları başlatılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, kaynaştırma eğitiminde aktif rol oynayan öğretmenlerin görüşleri ışığında yaşanan sorunları ortaya koymaktır. Araştırmada; nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 20 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, okul öncesi dönemdeki kaynaştırma eğitim program uygulamalarının amacına ulaşmasındaki en önemli öğelerden biri eğitimcidir. Okul öncesi öğretmenleri kaynaştırma eğitim program uygulamalarında temel bir role sahiptirler. Ayrıca okul yönetiminin kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıfa destek olması, diğer öğrenci velilerin bu konuda bilgilendirilmesi, sınıfların fiziksel şartlarının düzeltilmesi ve öğretmenlerin yaşadıkları sorunların azaltılması eğitimin başarısını artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi öğretmeni, kaynaştırma eğitimi, okul öncesi eğitim kurumları.

PROBLEMS ENCOUNTERED BY PRESCHOOL TEACHERS IN INCLUSION PRACTICES

ABSTRACT

An increasing number of students with special needs are in education in education classes in parallel to the field of special education. In many countries, inclusive education practices have been initiated for individuals with special needs to receive education in environments where they can be together with their parents and peers and also meet their educational needs in the best way. In this respect, the study aims to reveal the problems experienced in the light of the opinions of teachers who play an active role in inclusive education. In this research study, the phenomenology method as a qualitative research design was used. The participants of the research consist of 20 pre-school teachers. A semi-structured interview form was applied to the teachers. According to the results of the study, one of the most important factors in the success of inclusive education practices in the pre-school period is the teacher. Pre-school teachers have a decisive role in inclusive education practices. Besides, the school administrators' support to the class with inclusive students, informing the parents of other students on this issue, improving the physical conditions of the classes and reducing the problems experienced by teachers will increase the success of education.

Keywords: Pre-school teacher, inclusive education, pre-school education institutions.

Giriş

Okul öncesi eğitim pratiğinde sık olarak karşılaşılan durumlardan biri de kaynaştırma öğrencisi olan öğretmenlerin sınıflarında yaşadıkları problemlerdir. Öğretmen bir taraftan kaynaştırma öğrencisini sosyalleştirmeye çabalarırken, diğer taraftan ise engeli olmayan öğrenciler tarafından kabul görmelerini sağlamaya çalışır. Ayrıca hem diğer öğrencilerin hem de kaynaştırma öğrencilerinin eğitim faaliyetlerini sürdürmek zorundadır.

18 Ocak 2000 tarihli ve mükerrer 23937 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğine göre kaynaştırma eğitimine gerek duyulan öğrencilerin, engeli bulunmayan yaşlıları ile beraber eğitim ve öğretim faaliyetlerini resmi ve özel okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında devamları esasına dayanan, destek eğitim hizmetlerinin verildiği özel eğitim programlarıdır. Başka bir açıdan özel eğitim ihtiyaç duyan çocukların normal gelişim gösteren akranlarıyla, normal sınıflarda eğitim ve öğretime özel bir şekilde katılımının sağlanmasıdır (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi [MEGEP], 2009).

Özel eğitimde yaşanan yeniliklerle birlikte, gün geçtikçe daha fazla sayıda özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler akranlarıyla birlikte genel eğitim sınıflarında eğitimlerini sürdürmektedirler. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin ebeveynleri ve kendi yaş grupları ile daha çok vakit geçirebileceği ve eğitim ihtiyaçlarının ideal biçimde karşılanabileceği alanlarda eğitim almaları amacıyla pek çok ülkede kaynaştırma uygulama programları başlatılmıştır. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin okul öncesi çağda eğitime başlamaları onların gelişimsel yetersizliklerinin erken dönemde desteklenmesini sağlar. Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuğun büyüme ve gelişmesinde önemli bir faktör oluşturması açısından okul öncesi eğitim son derece önemlidir. Erken çocukluk çağındaki bu eğitim, çocukların gelişimsel süreçlerini hızlandırıp, davranışsal problemlerini azaltmaktadır. Okul öncesi çağda verilen kaynaştırma eğitiminin pek çok katkısı vardır. Özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklara, öğretmenlere, normal gelişim gösteren çocuklara, normal gelişim gösteren ve özel eğitime ihtiyacı olan çocukların ailelerine de kaynaştırma eğitiminin olumlu katkıları vardır (Aral ve Karaca 2011; Batu, Çolak ve Odluyurt, 2012). Kaynaştırma eğitiminde amaç; özel eğitime gereksinim duyan çocuğu normal hale getirmek değildir.

Kaynaştırmanın eğitiminin amacı özel eğitime ihtiyacı olan çocukların:

- Kendi gerçeğinin farkında olabilmesi,
- Bireyin ilgi ve yeteneklerinin olabildiğince farkına varabilmesini sağlamak ve sosyalleşmesini sağlayıp hayatı kolaylaştırmak,
- Okuldaki doğru davranış biçimlerini öğrenmelerini sağlamak, engeli olmayan diğer akranlarıyla birlikte etkileşim ve uyum içinde olmasına fırsat sunmak,
- Herhangi bir engeli olmayan çocukların engelli yaşlılarına karşı olumlu tutum ve davranış geliştirmelerini öğrenmelerini sağlamaktır (Özbaba, 2000).

Kaynaştırma eğitim programına dâhil edilecek öğrencileri ve engel durumları şu şekilde sıralanabilir (Tuş, Çifçi Tekinarslan, 2013):

- Zihinsel öğrenme yetersizliği olan öğrenciler,
- Zihinsel bir problem nedeniyle dil gelişiminde gecikme, sosyal, duygusal ve davranış problemleri beraberinde okuma/yazma ve becerilerinin kazanılmasında gecikme olan öğrenciler,
- İşitme yetersizliği olan çocuklar,
- Az işiten ya da tamamen işitme kaybı olanlar ve bu sebeple dil gelişimi ve iletişimde eksikliği bulunanlar,
- Ortopedik yetersizliği olanlar.

Yeterli düzeyde eğitim alan ve belirli bir donanıma sahip olan bireyler kendi haklarını yeterince bilmelerinin yanısıra diğer insanların haklarına saygılı olmayı öğrenirler. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi’nin (ESKHUS) kişinin eğitim ve öğretim haklarını belirten 13. maddesinde, sözleşmeye imza atmış olan tüm üye devletlerin yetki alanları çerçevesinde tüm bireylerin eğitim öğretim hakkını tanımak zorunda olduğu belirtilir. Sözleşmenin uygulanmasını denetleyen Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi (ESKHK), eğitim hakkının en temel unsurunun eğitime erişim olduğunu ifade eder. Sonuç olarak eğitim tüm bireyler için fiziksel, ekonomik ve sosyal olarak erişilebilir olmalıdır.

Özel gereksinimli bireylerin eğitiminde terazinin bir tarafında ayrıştırılmış ortamlarda eğitim, diğer tarafında genel eğitim sınıflarında verilen özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için verilen kaynaştırma eğitimi bulunmaktadır. Ayrıştırılmış eğitimde, özel ihtiyaç duyan öğrenciler bu alana spesifik yetiştirilmiş öğretmenler tarafından, engel durumuna ve düzeyine göre geliştirilmiş planlanmış uygun programlarla eğitim alırlar. Kaynaştırma eğitimi herhangi bir yetersizlik nedeniyle özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin genel eğitim okullarında akranlarıyla beraber eğitim almalarıdır. (Bozarlan ve Batu, 2014). Bu yaklaşım önceleri kaynaştırma olarak ifade edilirken, bugünlerde “bütünleştirme” terimi olarak tanımlanmaktadır. Kaynaştırma uygulamalarının pek çok tanımı olduğu bilinmektedir. Bu tanımların ortak yönleri değerlendirildiğinde, kaynaştırma programı uygulamaları, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin tam ya da yarı zamanlı olarak kendi yaş gruplarıyla genel eğitim sınıflarında, öğretmenlere ve öğrencilere destek hizmetlerinin sağlanarak eğitim almaları olarak tanımlanabilir.

Kaynaştırma eğitimi ile özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin engeli olmayan yaşlarıyla paylaşımında bulunarak iletişim becerilerinin ve sosyalleşmelerinin artırılması ve bu öğrencilerin sınıflarının kabul gören üyeleri olmaları amaçlanmaktadır. Öğretmen kaynaştırma uygulamalarında öğrencilerin eğitimine katkı sağlayan en önemli etkidir. Kaynaştırma eğitimi verilen öğrenciler arasında ayırım yapmadan tüm çocukların öğretmenin pozitif tutumlarını hissetmesi gereklidir, bu tutum kaynaştırma eğitiminin başarısını belirler (Koçyiğit, 2015).

Yapılan bir araştırmada okul öncesi öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okulöncesi öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik yeterlik düzeyleri üzerinde özel gereksinimli çocuklarla etkileşimin, özel gereksinimli çocuklarla ilgili yerel mevzuat ve politikalara dair bilgi düzeyinin, özel gereksinimli çocuklara eğitim verme konusundaki özgüven düzeyinin etkili olduğu görülmüştür. (Şenol ve Münevver, 2020). Kaynaştırma uygulamalarını yürüten öğretmenlerin hem özel eğitime ihtiyaç duyan hem de herhangi bir engeli olmayan öğrenciyi de kapsayacak şekilde etkin bir sınıf yönetimi sağlayabilmesi için, davranış problemlerini azaltacak ve olumlu davranışların artmasını sağlayacak yöntem ve teknikleri bilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan kaynaştırma uygulamalarının başarısı, bu alanda aktif rolü olan öğretmenlerin düşünceleri ile doğru orantılı olduğundan bu düşünce ve görüşlerin incelenmesi kaynaştırma eğitiminin geleceğinin tartışılması açısından faydalı olacaktır. Bu araştırma ile kaynaştırma eğitiminin bir taraftan engeli olmayan öğrencinin eğitiminin sorunsuz ilerlemesi, diğer taraftan kaynaştırma öğrencisinin arkadaşlarına, sınıfa adaptasyonu ve yeterli bir eğitim alması konusunda ciddi sorunlar yaşayan öğretmenlere ortak bir yaklaşım ve bakış açısı sağlayacağını düşünülmektedir.

Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesi “Okul öncesi eğitim kurumlarında kaynaştırma uygulamaları sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadığı sorunlar nelerdir” şeklindedir. Bu çalışmanın amacı; okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin eğitimi sürecinde sınıfta ve sınıf dışında yaşadıkları sorunların tespit edilmesidir.

Kaynaştırma öğrencilerinin eğitimi sürecinde yaşanan sorunları ve problemleri tespit etmek ve öğretmenlerin bu duruma bakış açılarını gözlemleyebilmek amacıyla aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıfın mevcudunun eğitime etkileri nelerdir?
2. 1’den fazla kaynaştırma öğrencisinin sınıfta bulunmasının eğitime etkileri nelerdir?
3. Sınıftaki diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencilerine tepkileri nelerdir? Ve bunun eğitime etkisi var mıdır?
4. Kaynaştırma öğrenci velilerinin öğretmenlerden beklentileri nelerdir?
5. Kaynaştırma öğrencileri için sınıftaki eğitim materyalleri yeterli midir? Nasıl olmalıdır?
6. Kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıfta öğretmenin yaşadığı diğer sorunlar nelerdir?

Yöntem

Bu başlık altında araştırmanın modeli/deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin toplanması ve analizi açıklanmıştır.

Araştırma Modeli

Farkında olduğumuz ancak detaylı ve derinlemesine bir düşünceye sahip olmadığımız olgulara odaklanan olgubilim deseni, tam olarak anlamını kavrayamadığımız olguları detaylı olarak araştırmayı hedefleyen çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturur (Fırat, Kabakçı-Yurdakul ve Ersoy, 2014).

Deneyimli (en az bir veya daha fazla kaynaştırma öğrencisine öğretmenlik yapmış ya da yapıyor olan) okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerini ve yaşadıkları sorunları incelemeyi amaçlayan bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu kaynaştırma öğrencisi olan ve Çanakkale şehir merkezinde çalışan okul öncesi öğretmenlerini kapsamaktadır. Araştırma örnekleminin seçilmesinde okul öncesi öğretmenlerinin en az bir kaynaştırma öğrencisinin olma durumu temel ölçüt olarak alınmıştır. Bu evren içerisinde öğretmenlik hayatı boyunca en az bir kaynaştırma öğrencisine öğretmenlik yapmış ya da yapıyor olan 20 okul öncesi öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Bu doğrultuda araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yönteminde, örnekleme dahil edilecek birimleri, araştırmacı önceki bilgi, birikim, tecrübe ve gözlemleri ışığında hedefine uygun olarak kendisi belirler. Araştırmacı kendi yargı ve değerlendirmeleriyle hareket ettiği için evren hakkında fikir sahibi olmalıdır (Ural ve Kılıç, 2011).

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada verileri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı olmadığı gibi yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnek değildir; iki uç arasında yer almaktadır (Karasar, 2015). Görüşme formu soruları oluşturulurken bir taraftan bu alanda yapılmış olan akademik çalışmalar incelenirken diğer taraftan sahada çalışan öğretmen arkadaşların kaynaştırma eğitimine bakışları göz önünde bulundurulmuştur. Görüşme formunda okulöncesi öğretmenlerine, karşılaştıkları problemlerin neler olduğu ve görüş/önerileri sorulmuştur. Bunun için öğretmenlere açık uçlu soruların yer aldığı 10 sorudan oluşan bir form verilerek doldurmaları istenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında kaynaştırma öğrencisi bulunması öğretmenlerin isteği ile olmadığından onların bu uygulamayı sebepleriyle beraber destekleyip desteklemedikleri hakkında görüşleri, olayın akışı içerisinde neler yaşanıyor, sorunların öğrenilmesi ve uygulamanın içinden gelen öğretmenlerin tespit ve önerileri gelecek dönemlerde alınabilecek kararlara ve uygulamalara ışık tutabileceğinden bu sorular görüşme formuna eklenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırma kaynaştırma öğrencisi olan ve Çanakkale şehir merkezinde çalışan okul öncesi öğretmenlerine oluşturulmuş olan görüşme formu ulaştırılarak gerçekleştirildi. Okul öncesi öğretmenlerinin görüşme formundaki sorulara verdikleri cevaplara betimsel analiz uygulanarak ana temalar belirlenmiştir. Elde edilen verilerden belirlenen ana temalardan da yeni alt temalar oluşturulmuştur.

Araştırma Etiği

Çalışmanın verileri 2015-2016 öğretim yıllarında toplandığı için etik kurul raporu gerekmemektedir.

Bulgular

Çalışmada, okulöncesi öğretmenlerine uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler üç ana tema altında incelenmiş ve her bir soru ayrı ayrı ele alınarak analiz edilmiştir. Bu ana temalar; kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıfların mevcut durumları, kaynaştırma öğrencisine karşı oluşan tepkiler, öğretmenlerin yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri olmuştur.

Kaynaştırma Öğrencisi Bulunan Sınıf Mevcudunun Sınıfın Eğitimine Etkilerine Yönelik Bulgular

Çalışmaya katılan öğretmenlerin kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf mevcudunun eğitime etkilerine ilişkin/yönelik görüşleri tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo1.

Kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf mevcudunun sınıfın eğitimine etkilerine yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Öğretmenin sınıf yönetimini sağlayabilmesi	Öğretmenin kalabalık sınıfta kaynaştırma öğrencisinin kontrolünü sağlamadaki yaşadığı zorluklar	9	R1, R3, R10, R11, R12, R13, R15, R16, R18
	Öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin türüne göre eğitim uyarlamada yaşadığı zorluklar	6	R2, R4, R8, R10, R19, R20
Öğretmende kalabalık sınıf yapısının yarattığı kaygı durumu	Öğretmenin sınıfta uygun eğitim koşullarını oluşturamaması	7	R1, R4, R5, R7, R11, R14, R17

Sınıfların mevcut durumları ile ilgili bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

“Öğretmenlerin tamamına yakını kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıfların kalabalık olduğunu bu durumun eğitimi olumsuz etkilediğini belirtmişler ve kaynaştırma öğrencisi olan sınıfların mevcudunun 15’i geçmemesi gerektiğini düşünüyorlar(R12).”

Tablo 1’de görüldüğü üzere Öğretmenin sınıf yönetimini sağlayabilmesi temasında; Öğretmenin kalabalık sınıfta kaynaştırma öğrencisinin kontrolünü sağlamadaki yaşadığı zorluklar(f=9), Öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin türüne göre eğitim uyarlamada yaşadığı zorluklar(f=6), Öğretmende kalabalık sınıf yapısının yarattığı kaygı durumu temasında Öğretmenin sınıfta uygun eğitim koşullarını oluşturamaması(f=7) durumu olduğunu belirtmişlerdir.

1’den Fazla Kaynaştırma Öğrencisinin Sınıfta Bulunması Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Sınıfta bulunan kaynaştırma öğrencisi sayısı ile eğitim arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

1’den fazla kaynaştırma öğrencisinin sınıfta bulunması hakkındaki öğretmen görüşlerine yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Öğretmenin sınıf kontrolü	Öğretmenin sınıf kontrolünü sağlamadaki yaşadığı zorluklar	11	R1, R3, R8, R10, R11, R13, R14, R15, R16, R18, R20
	Öğretmenin kaynaştırma öğrencilerinin engel durumlarındaki farklılıkları ile başa çıkma durumu	12	R2, R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10, R11, R14, R15, R17, R19, R20

Farklı engel durumuna göre dersi uyarlama yeteneği	Öğretmenlerin engel türleri konusundaki bilinç düzeyi ve farklı engel grubu kaynaştırma öğrencisine karşı dersi uyarlama durumu	8	R3, R6, R8, R10, R11,R14, R17, R19
--	---	---	------------------------------------

Katılımcıların %92'si sınıfta en fazla 1 kaynaştırma öğrencisi olması gerektiğini düşünüyorlar.

“Bir öğretmenin yorumu şu şekildedir; kaynaştırma öğrencileri için ayrı zaman ayrı program ve ayrı ilgi gerekiyor. Kaynaştırma öğrencisi sınıfta 1'den fazla olursa öğretmenin enerjisi ve sabrıda öğrenci fazlalığı ile tükenebiliyor(R3).”

Tablo 2'de görüldüğü üzere öğretmenin sınıf kontrolü temasında; Öğretmenin sınıf kontrolünü sağlamadaki yaşadığı zorluklar(f=11), Öğretmenin kaynaştırma öğrencilerinin engel durumlarındaki farklılıkları ile başa çıkma durumu(f=12), Farklı engel durumuna göre dersi uyarlama yeteneği temasında; Öğretmenlerin engel türleri konusundaki bilinç düzeyi ve farklı engel grubu kaynaştırma öğrencisine karşı dersi uyarlama durumu(f=8) şeklinde düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Kaynaştırma Öğrencisinin Sınıfta Bulunduğu Sürenin Eğitime Etkileri

Kaynaştırma öğrencisinin dikkat süresi ve öğretmenin zaman yönetimi ile kaynaştırma öğrencisinin sınıfta bulunma süresi ile ilgili veriler tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3.

Kaynaştırma öğrencisinin sınıfta bulunduğu sürenin eğitime etkilerine yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Öğretmenin kaynaştırma öğrencisini de göz önüne alarak zaman yönetimi becerisi	Öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin engel durumunu göz önüne alarak zaman yönetimi süreyi belirleme zorluğu	11	R1, R3, R5, R6, R7, R10, R12, R13, R16, R17, R18
	Sınıfta kaldığı süreyi verimli geçirmesini sağlama güçlüğü	12	R2,R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10, R11, R14, R15, R17, R19, R20
Öğrencinin derse dikkatini çekebilme durumu	Kaynaştırma öğrencisinin derse ilgisini çekmede yaşanan zorluklar	8	R4, R5, R7, R8, R9, R13, R15,R18
	Kaynaştırma öğrencisinin öğrenmeye güdülenmesi	12	R1, R2, R4, R6, R9, R10, R11, R13, R16, R17, R18, R20

Kaynaştırma öğrencisinin sınıfta bulunması gereken süre ile ilgili olarak katılımcıların geneli kaynaştırma öğrencisinin tanısına göre karar verilmesi gerektiğini düşünüyorlar.

“Okul öncesi eğitim süresi aralıksız 5 saattir. Kaynaştırma öğrencileri için bu süre oldukça uzun, gerçi kaynaştırma öğrencisine göre farklılık gösterse de bence veli ile birlikte katılması planlanan etkinlik saatlerinde getirilerek eğitime dahil edilmesi sağlanabilir. Örneğin sosyalleşmesi gereken bir öğrenci için serbest zaman etkinliği planlanması gibi(R7).”

Tablo 3'de görüldüğü üzere öğretmenin kaynaştırma öğrencisini de göz önüne alarak zaman yönetimi becerisi temasında; Öğretmenin kaynaştırma öğrencisinin engel durumunu göz önüne alarak süreyi belirleme zorluğu(f=11), Sınıfta kaldığı süreyi verimli geçirmesini sağlama güçlüğü(f=12), öğrencinin derse dikkatini çekebilme durumu temasında; Kaynaştırma öğrencisinin derse ilgisini çekmede yaşanan zorluklar(f=8), Kaynaştırma öğrencisinin öğrenmeye güdülenmesi(f=12) olarak belirtmişlerdir.

Sınıftaki Diğer Öğrenciler Kaynaştırma Öğrencilerine Tepkilerine Yönelik Bulgular

Kaynaştırma öğrencisinin sosyalleşmesi ve diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencisi iletişimi ilgili öğretmen görüşleri tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4.

Sınıftaki diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencilerine tepkilerine yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Öğretmenlerin kaynaştırma öğrencisinin davranışları ve görüntüsü ile ilgili bilgilendirme yetkinliği	Kaynaştırma öğrencisinin fiziksel görüntüsündeki farklılıkları diğer öğrencilere benimsetme zorluğu	7	R8, R9, R10, R11, R14, R15, R17
	Kaynaştırma öğrencisinin değişik davranışını açıklayabilme zorluğu	10	R1, R2, R3, R5, R8, R10, R11, R14, R16, R20
Öğretmenlerin sınıf içinde şiddet eğilimi olan kaynaştırma öğrencisini kontrol edebilme durumu	Şiddet eğilimi olan kaynaştırma öğrencisini diğer öğrencilere zarar vermesini engelleme zorluğu	13	R1, R2, R3, R5, R8, R10, R11, R13, R14, R15, R17, R18, R20
	Kaynaştırma öğrencisi tarafından olumsuz davranışa maruz kalmış öğrenciye bu durumu açıklayabilme zorluğu	9	R7, R8, R10, R11, R12, R14, R16, R19, R20

Anketimize katılan öğretmenlerim çoğunluğunun genel görüşü sınıftaki diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencisine ilk olarak neden farklı olduklarını merak edip soru soruyorlar. Eğer kaynaştırma öğrencisinin olumsuz davranışları yoksa kabullenmeleri daha kolay olduğu yönündedir.

“Kaynaştırma öğrencisinde saldırganlık, vurma, itme vb davranışlar yoksa öğrenciler tepki vermiyorlar. Özellikle anlatıldığında kabullenmeleri daha kolay oluyor. Fakat vurma, itme vb davranışlarda söylendiği halde devamlılık varsa öğrenciler bunu anlayamıyor ve şikayet ediyorlar. Özellikle kaynaştırma öğrencisi kurallara uymakta zorlanıyor, dinlemiyorsa diğer öğrencilerden de onun gibi davrananlar öğrenciler olabiliyor(R5).”

Tablo 4’de görüldüğü üzere Öğretmenlerin kaynaştırma öğrencisinin davranışları ve görüntüsü ile ilgili bilgilendirme yetkinliği temasında; Kaynaştırma öğrencisinin fiziksel görüntüsündeki farklılıkları diğer öğrencilere benimsetme zorluğu(f=7), Kaynaştırma öğrencisinin değişik davranışını açıklayabilme zorluğu(f=10), Öğretmenlerin sınıf içinde şiddet eğilimi olan kaynaştırma öğrencisini kontrol edebilme durumu temasında; Şiddet eğilimi olan kaynaştırma öğrencisini diğer öğrencilere zarar vermesini engelleme zorluğu(f=13), Kaynaştırma öğrencisi tarafından olumsuz davranışa maruz kalmış öğrenciye bu durumu açıklayabilme zorluğu(f=9) olduğunu ifade etmişlerdir.

Velilerin Kaynaştırma Öğrencilerine Verdiği Tepkilere Yönelik Bulgular

Diğer öğrenci velilerinin kaynaştırma öğrencisini kabulü ve bu konudaki farkındalığı ile ilgili öğretmenlerin görüşleri tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5.

Velilerin kaynaştırma öğrencilerine verdiği tepkilere yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Öğretmenlerin farklılıklara saygıyı benimsetme yetisi	Kaynaştırma öğrencisinin fiziksel görüntüsündeki farklılıkları velilere benimsetme zorluğu	5	R3, R5, R10, R13, R16

Kaynaştırma öğrencisinin kabulü ile ilgili farkındalık oluşturabilme yeteneği	Kaynaştırma öğrencisinin olumsuz davranışlarını velilere açıklayabilme zorluğu	7	R2, R4, R6, R14, R16, R18, R20
	Olumsuz davranış gösteren kaynaştırma öğrencisini bu davranışını velilere açıklama zorluğu	11	R1, R2, R4, R7, R8, R10, R12, R13, R14, R15, R17
	Kaynaştırma öğrencisi tarafından olumsuz davranışa maruz kalmış öğrencilerin velilerine durumu açıklayabilme zorluğu	9	R3, R8, R10, R11, R13, R14, R17, R19, R20

Velilerin genel olarak kaynaştırma öğrencilerine tepkilerinin olumsuz yönde tepki göstermektedir. Önyargılı davranarak kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrencilerin eğitimine negatif yönde etki edeceğini düşünmektedirler.

“Veliler genelde olumsuz bakıyorlar çünkü ilginin kaynaştırma öğrencisinde olacağını ve kendi öğrencilerinin geri kalacağını düşünüyorlar(R19).”

Tablo 5’de görüldüğü üzere öğretmenlerin farklılıklara saygıyı benimsetme yetisi temasında; Kaynaştırma öğrencisinin fiziksel görüntüsündeki farklılıkları velilere benimsetme zorluğu(f=5), Kaynaştırma öğrencisinin olumsuz davranışlarını velilere açıklayabilme zorluğu(f=7), Kaynaştırma öğrencisinin kabulü ile ilgili farkındalık oluşturabilme yeteneği temasında; Olumsuz davranış gösteren kaynaştırma öğrencisini bu davranışını velilere açıklama zorluğu(f=11), Kaynaştırma öğrencisi tarafından olumsuz davranışa maruz kalmış öğrencilerin velilerine durumu açıklayabilme zorluğu(f=9) olduğunu belirtmişlerdir.

Kaynaştırma Öğrenci Velilerinin Öğretmenlerden Beklentilerine Yönelik Bulgular

Kaynaştırma öğrencisi velilerinin çocuklarının engel durumlarını kabullenememesi ve bu durumun eğitime etkileri ile ilgili öğretmen görüşleri bulunan tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6.

Kaynaştırma öğrenci velilerinin öğretmenlerden beklentilerine yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Öğretmenin velilerin beklentilerini yönetebilmesi	Kaynaştırma öğrencisi veli ile etkili iletişimin zorluğu	6	R2, R3, R5, R11, R17, R18
	Kaynaştırma öğrencisi velisinin özel ilgi ve bakım isteğini yönetebilme zorluğu	9	R1, R2, R3, R6, R9, R16, R18, R20
Kaynaştırma öğrencisi velisinin engel durumunu kabullenememe durumunun yönetilmesi	Velinin çocuğun engel durumuna uygun olmayan isteklerini yönetebilme zorluğu	11	R1, R2, R4, R7, R8, R10, R12, R13, R14, R16, R19

Tablo 6’de görüldüğü üzere Öğretmenin velilerin beklentilerini yönetebilmesi temasında; Kaynaştırma öğrencisi veli ile etkili iletişimin zorluğu(f=6), Kaynaştırma öğrencisi velisinin özel ilgi ve bakım isteğini yönetebilme zorluğu(f=9), Kaynaştırma öğrencisi velisinin engel durumunu kabullenememe durumunun yönetilmesi temasında; Velinin çocuğun engel durumuna uygun olmayan isteklerini yönetebilme zorluğu (f=11) yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Okul Yönetimi Kaynaştırma Öğrencilerine Bakışına Yönelik Bulgular

Kaynaştırma öğrencilerinin sınıflardaki varlığı konusunda okul yönetimlerinin tutumu ile ilgili öğretmen görüşleri tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.

Okul yönetimi kaynaştırma öğrencilerine bakışına yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Okul yönetiminin beklentilerinin yönetilmesi	Okul yönetimi tarafından sınıf mevcudunun uygun hale getirilememesi zorluğu	10	R1, R3, R5, R18, R11, R13, R15, R17, R19, R20
	Okul yönetimi tarafından öğretmene yeterince destek olunamaması	9	R1, R2, R3, R6, R9, R12, R16, R18, R20
Okul yönetiminin kaynaştırma öğrencileri hakkındaki bilgi eksikliğinin yönetilmesi	Kaynaştırma öğrencilerinin kalabalık sınıflarda verimli eğitim alamaması güçlüğü	11	R1, R2, R3, R4, R7, R8, R10, R12, R13, R14, R20

Tablo 7’de görüldüğü üzere okul yönetiminin beklentilerinin yönetilmesi temasında; Okul yönetimi tarafından sınıf mevcudunun uygun hale getirilememesi zorluğu($f=10$), Okul yönetimi tarafından öğretmene yeterince destek olunamaması($f=9$), Okul yönetiminin kaynaştırma öğrencileri hakkındaki bilgi eksikliğinin yönetilmesi temasında; Kaynaştırma öğrencilerinin kalabalık sınıflarda verimli eğitim alamaması güçlüğü($f=11$) olduğunu belirtmişlerdir.

Kaynaştırma Öğrencisi İçin Sınıfların Fiziksel Koşullarının Uygunluğuna Yönelik Bulgular

Kaynaştırma öğrencisinin eğitim süreci ile fiziksel koşulların yeterliliği arasındaki ilişki bulgular tablo 8’de gösterilmiştir

Tablo 8.

Kaynaştırma öğrencisi için sınıfların fiziksel koşullarının uygunluğuna yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Sınıfların fiziksel koşullarının uygunluğunun yönetilebilmesi	Sınıfın fiziksel şartlarının kaynaştırma öğrencisine uygun hale getirilebilme zorluğu	7	R2, R3, R5, R18, R11, R13, R15, R17, R19, R20
	Kaynaştırma öğrencisi için tehlikeli olabilecek eşyaların düzenlenmesi	9	R1, R4, R5, R6, R8, R12, R14, R15, R20
Fiziksel engeli olan kaynaştırma öğrencisi için okulun ve sınıfın fiziki koşullarını düzenleyebilme	Öğrencinin sınıfına ulaşabilmesi için merdiven ve giriş-çıkışları uygun hale getirebilme zorluğu	6	R1, R4, R7, R10, R12, R13

Tablo 8’de görüldüğü üzere Sınıfların fiziksel koşullarının uygunluğunun yönetilebilmesi temasında; Sınıfın fiziksel şartlarının kaynaştırma öğrencisine uygun hale getirilebilme zorluğu($f=7$), kaynaştırma öğrencisi için tehlikeli olabilecek eşyaların düzenlenmesi($f=9$), fiziksel engeli olan kaynaştırma öğrencisi için okulun ve sınıfın fiziki koşullarını düzenleyebilme temasında; Öğrencinin sınıfına ulaşabilmesi için merdiven ve giriş-çıkışları uygun hale getirebilme zorluğu($f=6$) olduğunu belirtmişlerdir.

Kaynaştırma Öğrencileri İçin Sınıftaki Eğitim Materyalleri Yeterliliğine Yönelik Bulgular

Kaynaştırma öğrencisi için gerekli farklı eğitim materyallerinin varlığı ve eğitime etkisi hakkındaki bulgular tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9.

Kaynaştırma öğrencileri için sınıftaki eğitim materyalleri yeterliliğine yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Öğretmenin sınıf eğitim materyallerini temin edebilmesi	Kaynaştırma öğrencisi için gerekli olabilecek eğitim materyallerini	5	R5, R11, R13, R15, R17

Öğretmenin durumuna uygun materyalleri seçebilmesi	öğrencinin uygun eğitimi	engel eğitim	temin etme güçlüğü	Öğretmenin kaynaştırma için engel materyalleri seçebilme zorluğu	11	R1, R2, R4, R6, R8, R10, R11, R13, R14, R17, R20
--	--------------------------	--------------	--------------------	--	----	--

Katılımcı öğretmenlerin hemen hepsi sınıfın kalabalık olması, kaynaştırma öğrencisine uygun materyallerin olmayışı, her iki aile grubunun da öğretmenden farklı beklentilerinin olması, kaynaştırma öğrencisine esnek program uygulanması ancak bu durumda sınıfın düzenini bozması ve okul yönetiminin kaynaştırma öğrencisi konusunda yeterince destek olmaması gibi sorunlar yaşadıklarını belirtiyorlar. Diğer taraftan sınıf mevcudu ile kaynaştırma öğrenci sayısı arasında bir denge gözetilmesi, kaynaştırma öğrencileri için özel eğitim materyallerinin temin edilmesi ve sınıfa gölge abla sağlanması gibi önerilerini de ifade etmekte.

“-Arkadaşına vurma davranışı gösteriyorsa bunu engellemek çok zor oluyor çünkü dinlemiyor ve anlamıyor(R6).”

“-Sınıf mevcudunun çok olması ve materyal eksikliğinin en önemli sorun olduğunu düşünüyorum(R20).”

“-Kaynaştırma öğrencisinin velisi ile etkin bir iletişim sağlanması gerektiğini düşünüyorum(R11).”

Tablo 9’da görüldüğü üzere Öğretmenin sınıf eğitim materyallerini temin edebilmesi temasında; Kaynaştırma öğrencisi için gerekli olabilecek eğitim materyallerini temin etme güçlüğü (f=5), Öğretmenin öğrencinin engel durumuna uygun eğitim materyalleri seçebilmesi temasında; Öğretmenin kaynaştırma öğrencisi için engel durumuna uygun materyalleri seçebilme zorluğu(f=11) olduğunu ifade etmişlerdir.

Kaynaştırma Öğrencisi Bulunan Sınıfta Yaşadığınız Diğer Sorunlara Yönelik Bulgular

Kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıflardaki öğretmenlerin psikososyal durumları ile ilgili bulgular tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10.

Kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıfta yaşadığınız diğer sorunlara yönelik bulgular

Tema	Kod	f	Katılımcılar
Öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile etkin iletişim kurabilme yeteneği	Kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili bilgi yetersizliği	4	R8, R12, R13, R17,
Öğretmenin psikolojik durumu	Öğretmenin yaşanan sorunlar karşısında yeterli desteği görememe zorluğu	6	R1, R2, R10, R11, R13, R20

Tablo 10’da görüldüğü üzere öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile etkin iletişim kurabilme yeteneği temasında; Kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili bilgi yetersizliği (f=4), Öğretmenin psikolojik durumu temasında; Öğretmenin yaşanan sorunlar karşısında yeterli desteği görememe zorluğu (f=6) yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Ankete Katılan Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimini Destekleme Durumu

Ankete katılan öğretmenlerin kaynaştırma eğitimini destekleme durumu tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11.

Ankete katılan öğretmenlerin kaynaştırma eğitimini destekleme durumu

Kaynaştırma eğitimini destekleme durumu	f	%
---	---	---

Destekliyorum	16	80
Desteklemiyorum	4	20
Toplam	20	100

Tablo 11’de görüldüğü üzere öğretmenlerin kaynaştırma eğitimini destekleme durumuna bakıldığında; destekleyen öğretmenlerin %80 (f=16), desteklemeyen öğretmenlerin %20 (f=4) olduğu görülmektedir.

Ankete Katılan Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimi Hakkındaki Önerileri

Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili önerileri tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12.

Öğretmenlerin önerileri

Öğretmen Önerileri	f	%
Sınıfta en fazla 1 kaynaştırma öğrencisi olmalı	18	90
Kaynaştırma öğrencileri için sınıftaki eğitim materyalleri yetersiz	16	80
Kaynaştırma öğrencisinin sınıfta bulunduğu süre 2 saat olmalıdır	15	75
Kaynaştırma öğrencisi için sınıfların fiziksel koşulları uygun değildir	18	90
Kaynaştırma öğrencisi olan öğretmene okul yönetimi desteği yetersiz	14	70

Ankete katılan öğretmenler en fazla 1 kaynaştırma öğrencisi olmalı diye düşünen öğretmenlerin oranı %90, Kaynaştırma öğrencileri için sınıftaki eğitim materyalleri yetersiz olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı %80, Kaynaştırma öğrencisinin sınıfta bulunduğu süre 2 saat olmalıdır görüşüne sahip öğretmenlerin oranı %75, Kaynaştırma öğrencisi için sınıfların fiziksel koşulları uygun değildir görüşüne sahip olan öğretmenlerin oranı %90, Kaynaştırma öğrencisi için sınıfların fiziksel koşulları uygun değildir görüşüne sahip öğretmenlerin oranı %70 olduğu görülmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonucunda çalışmaya katılan 20 okul öncesi öğretmeni kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıfların mevcut durumları, kaynaştırma öğrencisine karşı oluşan tepkiler, öğretmenlerin yaşadığı sorunlar ve çözüm önerileri gibi ana temaların alt başlıkları üzerinde değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Öğretmenler genel olarak sınıf mevcudunun kalabalık olması ve kaynaştırma öğrencilerinin sınıf mevcuduna bakılmadan plansız bir şekilde dağıtılmasından rahatsız olduklarını belirtmişler. Ayrıca hem kaynaştırma öğrencisi velilerinin hem de diğer öğrencilerin velileri ile sınıfta kaynaştırma öğrencisi varlığı nedeniyle sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler kaynaştırma öğrenci velilerinin zaman zaman beklentilerinin yüksek olmasından dolayı zorlandıklarını söylemektedirler. Tüm bu sorunlara ise sınıf mevcudunun azaltılması, gölge abla bulundurulması, okul yönetiminin öğretmene daha fazla destek olması gibi çözüm önerilerini cevapladıkları ankette belirtmişlerdir. Diğer taraftan kaynaştırma öğrencisinin bulunduğu sınıfta eğitim materyalleri ve fiziksel ortam bu öğrenciler için uygun hale getirilmelidir. Okul öncesi kaynaştırma uygulamalarının kalitesinin değerlendirildiği ilk çalışmada KSP-Türkçe Formu kullanılarak Ankara’da yapılan kaynaştırma sınıfının kalitesinin değerlendirildiği çalışmada kalite puanlarının “yetersiz ve sınırlı” kategorileri arasında değiştiği ifade edilmiştir (Yılmaz, 2014). Bu çalışmada okul öncesi kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıfların kalite puanlarının altı maddede diğer maddelere göre daha düşük olduğu ifade edilmiş; bu maddelerin öğrenciler arasındaki iletişimi artırma, yaşlıların etkileşimine yetişkin katılımı, yetişkinlerin çocukların oyununa rehberlik etmesi, geribildirim ve çocukların öğrenmelerini takip etme olduğu ortaya konulmuştur.

Öğretmenlerin kaynaştırma uygulamalarına ve özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere karşı tutum ve davranışları, kendilerini bu eğitim yapısı açısından yeterli düzeyde hissedip hissetmediklerine göre değişkenlik göstermektedir. Kendilerini bu konuda yeterli görmeyen öğretmenler, kaynaştırma modelini uygulama bakımından isteksiz davranabilmektedirler. Muccio ve diğerleri (2014) tarafından Amerika Birleşik Devletler’inde Head Start sınıflarında yapılan bir araştırmada öğretmenlerin okul öncesi kaynaştırma uygulamalarına yönelik tutumları olumlu olsa da mesleki açıdan yetersizlikleri, sınıf ortamının şartları ve personel yetersizliği gibi pek çok değişkenin kaliteli bir kaynaştırma eğitiminin en önemli engellerinden biri olduğu vurgulanmıştır.

Kaynaştırma uygulamalarını yürüten öğretmenlerin hem özel eğitime ihtiyaç duyan hem de herhangi bir engeli olmayan öğrenciyi de içerecek şekilde etkin bir sınıf yönetimi sağlayabilmesi için, davranış problemlerini azaltacak ve olumlu davranışların artmasını sağlayacak yöntem ve teknikleri bilmesi gerekmektedir. Öğretmen, idareci, ebeveyn ve akranların tutum ve davranışları kaynaştırma eğitiminin başarısını önemli ölçüde etkilemektedir. Tutumların olumlu yönde gelişmesinde kaynaştırma eğitimi hakkında yapılan bilgilendirmeler önemli rol oynamaktadır. Kaynaştırma eğitim programını etkileyen çok fazla etken olduğu (Loreman, 2007) düşünüldüğünde; farklı ülkelerin değişik sistemleri ve ortak yönlerinin yanı sıra sadece öğretmen eğitimi ve desteğinin değil, etkili ve başarılı okul öncesi kaynaştırma eğitim programlarının da politikacılar, yöneticiler ve kaynaştırma sınıflarının pek çok yönünü ele alan çalışmacılar tarafından göz önünde bulundurulması gerektiği açıktır.

Velilerin kaynaştırma eğitimine ve kaynaştırma öğrencilerine ilişkin görüş ve tutumları da önemlidir. Veliler geneli kaynaştırma eğitim uygulamalarının faydalı olduğunu düşünmektedirler. Ancak hem özel eğitim gerektiren hem de herhangi bir engeli olmayan diğer çocukların velilerinin kaynaştırma uygulamaları hakkında çekinceleri olduğu belirtilebilir. Kaynaştırma eğitim uygulamalarında tüm velilerin sürece dahil olması gerekmektedir. Çünkü ebeveynler, kaynaştırma eğitim uygulamalarında en güçlü destekçilerdir. Hem özel gereksinimli hem de normal gelişim gösteren çocukların ebeveynlerinin kaynaştırma eğitim uygulamaları ve sağlanacak faydalar konusunda bilgilendirilmesi çocukların tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkilemektedir (Başal, 2003). Ailelerin sürece dahil olması ve iş birliğinin artması aynı zamanda tutumlarının da pozitif yönde gelişmesine katkı sunacaktır.

Öğretmenlere, okul idarecilerine, velilere ve öğrencilere kaynaştırma eğitim uygulamaları hakkında yeterli bilgi verilerek, öğretmenlere ve öğrencilere yeterli beceriler kazandırılarak, okulların kaynaştırma eğitim programlarına uygun hale getirilmesi önemlidir. Okullarda fiziksel çevre ve ders program ve içerikleriyle ilgili yeterli düzenlemelerin yapılması da gereklidir. Sınıf düzenlemeleri Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ne göre yapılmalı, özel gereksinimli öğrencilerin eğitim düzeyine ve öncelikli ihtiyaçlarına göre bireyselleştirilmiş eğitim programları düzenlenmeli, okullarda gereken sayıda rehberlik ve özel eğitim öğretmeni olmalıdır.

Sonuç olarak; okul öncesi dönemdeki kaynaştırma eğitim uygulamalarının başarıya ulaşmasındaki en önemli unsurlardan biri öğretmendir. Okul öncesi öğretmenleri kaynaştırma eğitimi uygulamalarında belirleyici bir role sahiptirler. Dolayısıyla kaynaştırma öğrencilerinin bulunduğu sınıfların fiziksel şartlarının düzeltilmesi ve öğretmenleri yaşadıkları sorunların azaltılması eğitimin başarısını arttıracaktır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sağlamış olduklarını beyan eder.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Teşekkür ve/veya Açıklama: Bu çalışma yazarın “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Uygulamalarında Karşılaştığı Sorunlar” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Kaynaklar

- Bakkaloğlu, H., Sucuoğlu, N. B. ve Yılmaz, B. (2019). Okul öncesi kaynaştırma sınıflarının kalitesi: Yordayıcı değişkenler. *Eğitim ve Bilim*, 44, 223-238.
- Başal, M. (2003). *Okul öncesi dönemde özel eğitim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 756, 29-42.
- Batu, S., Çolak, A. ve Odluyurt, S. (2012). *Özel gereksinimli çocukların kaynaştırılması*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Bozarslan, B. ve Batu, E. S. (2014). Özel anaokullarında çalışan eğitimcilerin okulöncesi dönemde kaynaştırma ile ilgili görüş ve önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 86-108.
- Fırat, M., Kabakçı-Yurdakul, I. ve Ersoy, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı olarak karma yöntem araştırması deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-ENAD*, 2(1), 65-86.
- Karaca, H. N. ve Aral, N. (2011, 27-29 April). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar. *2nd International Conference On New Trends in Education and Their Implications*, Antalya. <http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/109.pdf> adresinden 01.02.2021 tarihinde ulaşılmıştır.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koçyiğit, S. (2015). Türkiye ana sınıflarında kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin öğretmen-rehber öğretmen ve ebeveyn görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 391-415.
- Şenol, F. B. ve Münevver, C. A. N. (2020). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Kaynaştırma Uygulamalarına Yönelik Yeterliklerinin İncelenmesi. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 3(6), 1-12.
- Loreman, T. (2007). Seven pillars of support for inclusive education: Moving from. *International journal of whole schooling*, 3(2), 22-38.
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. (2009). *Çocuk gelişimi ve eğitimi kaynaştırma eğitimi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Muccio, L. S., Kidd, J. K., White, C. S. and Burns, M. S. (2014). Head start instructional professionals' inclusion perceptions and practices. *Topics in Early Childhood Special Education*, 34(1), 40-48.
- Özbaba, N. (2000). *Okul öncesi eğitimcilerin ve ailelerin özel eğitime muhtaç çocuklar ile normal çocukların entegrasyonuna (kaynaştırılmasına) karşı tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tuş, Ö. ve Çifci-Tekinarslan, İ. (2013). Okul öncesi kaynaştırma eğitimine devam eden özel gereksinimli çocukların karşılaştıkları güçlüklerin annelerin görüşlerine göre belirlenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 35, 151-165.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2010). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık

Extended Abstract

Introduction

One of the common situations encountered in pre-school education practices is the problems experienced by teachers who have inclusive students in their classrooms. On the one hand, the teacher tries to involve the inclusive student in educational activities to socialize and to ensure that they are accepted by other students. On the other hand, the teachers have to continue the educational activities of both other students and inclusive students. Teachers who apply inclusive practices need to know methods and techniques that will reduce problematic behaviors and increase positive behaviors in order to be able to carry out an effective classroom management including inclusive students. In addition, as the success of inclusive education is directly proportional to the opinions of the teachers who play an active role in this issue, it will be useful to examine these views in terms of discussing the future of inclusive education. Through this research study, on the one hand, it is believed that inclusive education will provide a common approach and perspective to teachers who have serious problems in the education process of students without disabilities; on the other hand, for inclusive students to adapt to their classmates and to get an adequate education. In this respect, the problem statement is “What the problems experienced by pre-school teachers in the process of inclusive education practices in pre-school education institutions are.” The aim of this study is to determine the problems faced by teachers teaching in pre-school education institutions in the education process of inclusive students inside and outside the classroom.

Method

This study which aims to examine the views and the problems of experienced pre-school teachers (who have taught or taught before at least one or more inclusive students) about inclusive education, and the phenomenology design from qualitative research design was used. The study group of the research study consists of pre-school teachers working in Çanakkale and who have inclusive students. The main criterion in selecting the sample was that pre-school teachers should have at least one inclusive student. For this issue, 20 pre-school teachers who have been or have been teaching at least one inclusive student during their teaching life constituted the sample of the study. In this respect, purposeful sampling method was used in the current research. In this study, semi-structured interview was used to collect data. In the interview form, pre-school teachers were asked their problems and the possible solutions to these problems. As the practice of having inclusive students in pre-school teachers' classrooms is not a situation determined by teachers' preference, understanding whether teachers support this practice with its reasons, knowing the problems they experienced in the application of the inclusive education, and the determinations and suggestions of teachers coming from the application can shed light on the decisions and practices that can be taken in the future and these questions were included in the interview form. The main themes were determined by applying descriptive analysis to the answers given by pre-school teachers to the questions in the interview form. Sub-themes were formed from the main themes determined from the obtained data.

Findings

In the study, the data collected from the semi-structured interview form applied to pre-school teachers were examined under three main themes and each question was analyzed separately. These main themes were a) the current situation of the classes with inclusive students, b) the reactions against the inclusive student, c) the problems experienced by the teachers and the suggestions to the possible solutions. Almost all of the teachers stated that the classes with inclusive students were crowded and these situations negatively affected the education, and they thought that the number of classes with inclusive students should not exceed 15. Regarding how long an inclusive student should be in the classroom, the participants generally think that this issue should be decided according to the diagnosis of inclusive student. Pre-school education period in a day is 5-hours continuously. This period quite long for the inclusive students. Even though it varies according to the inclusive student, it

can be provided education to these students with the parents at the planned activity hours. The general opinion of the majority of the teachers who participated in this study is that the other students in the class firstly wonder and ask why inclusive students different. If the inclusive student does not have negative behaviors, they are easier to accept. If there is no aggression, hitting, pushing, etc. behaviors of the inclusive student, the other students do not react to them. It is easier for them to accept the inclusive student's behaviors especially when they were told why inclusive students have negative behaviors. However, if there is continuity in hitting, pushing etc. behaviors, students cannot understand this and complain. Especially, if the inclusive students have difficulties in obeying the rules, they do not listen, and other students may also behave like them. Parents' reactions to inclusive students generally show negative reactions. They think that by behaving prejudiced, the inclusive student will negatively affect the education of other students. According to the teachers who participated in the study, parents generally view this situation negatively because they think that the attention will be on the inclusive student and their students will remain behind. Almost all of the teachers participating in this study stated that they experienced problems such as the crowded classes, the lack of suitable materials for the inclusive student, the different expectations of both family groups from the teacher, the implementation of a flexible program for the inclusive student, but this disrupts the order of the classroom and the school administration does not have enough support for the inclusive students. Moreover, they also expressed their suggestions such as balancing between the class size and the number of inclusive students, providing special education materials for them, and finally, providing 'shadow sister' to the classroom.

Conclusion, Discussion and Recommendations

As a result of the research, 20 pre-school teachers who participated in the study evaluated the sub-themes of the main themes such as the current situation of the classes with inclusive students, the reactions to the inclusive student, the problems experienced by the teachers and the suggestions to the possible solutions. The teachers stated that they were generally uncomfortable with the crowded class size and the unplanned distribution of the inclusive students regardless of the class size. They also stated that they had problems with the parents of both inclusive students and other students due to the presence of inclusive students in the classroom. Teachers said that parents of inclusive students have difficulties from time to time due to their high expectations. Teachers mentioned that they gave possible solutions to all these problems such as reducing the class size, having a 'shadow sister,' and the school administration providing more support to the teacher. Finally, in the classroom where the inclusive student is, the educational materials and physical environment should be made suitable for these students.